

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

10014 м. Житомир, вул. Небесної Сотні, 11, тел. (0412)55-01-15, Е-mail: nmkptozhytomyr@ukr.net,
ЄДРПОУ 26556261

18.12.2023 № 341

на № _____ від _____

Керівникам закладів П(ПТ)О області

**Про участь здобувачів освіти ЗП(ПТ)О
в обласному етапі XIV Міжнародного
мовно-літературного конкурсу учнівської
та студентської молоді імені Тараса Шевченка
і XXIV Міжнародного конкурсу з української
мови імені Петра Яцика**

Відповідно до наказів Департаменту освіти і науки Житомирської обласної військової адміністрації від 17.11.2023 № 167 «Про проведення третього етапу XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка» та від 01.12.2023 № 181 «Про проведення третього етапу XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика» проведено I та III етапи вищевказаних Конкурсів серед здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти області.

Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 571 «Про затвердження Положення про Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка», *«проводиться з метою вианування творчої спадщини Тараса Григоровича Шевченка, виявлення творчо обдарованої молоді, розвитку її потенціалу, виховання у молодого покоління поваги до мови і традицій свого народу, підвищення рівня мовної освіти в Україні».*

Метою Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.03.2008 № 168 «Про затвердження Положення про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18.10.2022 року № 924 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 13 березня 2008 року № 168»), є *«піднесення престижу української мови, забезпечення її всебічного розвитку і функціонування в усіх сферах суспільного життя».*

I етап Конкурсів проведено у 17-ти закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Завдання, які пропонувались на рівні закладу, були складені відповідно до вимог, розглянуті та схвалені на засіданнях методичних комісій предметів гуманітарного циклу. Викладачами української мови та літератури здійснено належну роботу з підготовки здобувачів освіти до Конкурсів, їх проведення і визначення переможців.

В обласному етапі, який проходив в онлайн-режимі 12 грудня 2023 року на базі Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у Житомирській області, брали участь переможці I етапу – 17 конкурсантів з кожного Конкурсу незалежно від курсу навчання.

До складу журі були залучені викладачі 5-ти закладів професійної (професійно-технічної) освіти області: Блізніченко Ю.О. (викладач ДНЗ «Бердичівське вище професійне училище»), Грибан В.П. (викладач ДНЗ «Житомирське вище професійне технологічне училище»), Петрусь І.В. (викладач ДНЗ «Центр сфери обслуговування м. Житомира»),

Сидорчук Л.Д. (викладач Житомирського професійного політехнічного ліцею) та Яценюк Г.В. (викладач Бердичівського професійного будівельного ліцею).

Порядок проведення Конкурсів регулювався розробленими Правилами. Завдання Конкурсів складені відповідно до чинних нормативних документів і методичних рекомендацій.

Конкурси проводилися з використанням дистанційних технологій та полягали у виконанні тестових завдань в Google Forms в режимі реального часу.

Завдання, запропоновані учасникам обласного етапу XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, передбачали визначення рівня знань здобувачів освіти:

- основних *біографічних* відомостей про життя і творчість *Т. Шевченка* (наприклад, місце та дата народження; спосіб здобуття грошей для викупу з кріпацтва; пошук назви твору за уривком, ілюстрацією; вибір автора запропонованої цитати; вибір поезії, що належить перу Тараса Шевченка, тощо);

- теорії літератури (наприклад, визначення художнього засобу у наведеному уривку; вибір уривку, у якому вжито запропонований художній засіб; встановлення відповідності між рядками з творів Т. Шевченка й художніми засобами, які в них використано; підбір відповідного визначення до запропонованого художнього засобу; визначення жанру, образу зазначеного твору тощо);

- граматичних особливостей української мови (наприклад, визначення виду запропонованого речення; пошук речення, що потребує редагування; пошук орфографічної помилки у наведених рядках з поезії Шевченка тощо).

Тестові завдання налічували 22 питання: 20 – із запропонованими варіантами відповіді, з яких одна правильна, за кожен правильну відповідь учасникам нараховувався – 1-3 бали; 2 – на встановлення відповідності, за усі чотири правильні відповіді – 4 бали. Максимальна кількість балів, передбачена за тестові завдання – 49. Час виконання – 90 хв.

Значна частина конкурсантів виконала завдання на належному рівні, продемонструвавши свої знання біографії та творчості Великого Кобзаря, основних художніх засобів і мовних тонкощів. Однак низка запитань для здобувачів освіти виявилася складною, про що свідчить мала кількість правильних відповідей, а саме:

Правильні
відповіді:

12. ... Поховайте та вставляйте, *
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте (Т. Шевченко).
Який художній засіб використано в уривку?

- персоніфікація
- епітети
- риторичні фігури
- повтор

6/17

14. Позначте речення, що потребує редагування *

- Повернувшись в Україну, Тарас Шевченко малював дуже багатих і заможних людей за солідні гонорари.
- Зосереджуючись на інформації про Тараса Шевченка, створюється враження, що поет - великий пророк.
- Може скластися враження, що всі селяни були нещасними і що сім'я Тараса була злиденною.
- Говорити про Шевченка як про живу людину не так важко, бо поет є в усіх сегментах нашої культури: від думок про те, що він – ікона і пророк, до мемів у соціальних мережах.

7/17

15. Доберіть уривок з поезій Тараса Шевченка, у якому вжито художній засіб - градацію

- "Де то наші діти ділись, Де вони гуляють?"
- "Нехай думка, як той ворон, Літає та криче..."
- "Зоре моя вечірняя, Зійди над горою, Поговорим тихесенько В неволі з тобою..."
- "А сльоз, а крові? Напоїть Всіх імператорів би стало з дітьми і внуками..."

6/17

22. Установіть відповідність: художній засіб - приклад *

	Од молдаванина до фінна На всіх язиках все мовчить	І в темній темниці голодом замучив	Наша дума, наша пісня Не вмре, не загине	Нема ні пекла, ані Раю. Немає й Бога, тільки я!	Та нетрями, Та глибокими, Та широкими степами
анафора	☐	☐	☐	☐	☐
повтор	☐	☐	☐	☐	☐
антоніми	☐	☐	☐	☐	☐
іронія	☐	☐	☐	☐	☐

7/17

6/17

5/17

За результатами виконання конкурсних завдань обласного етапу XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка серед здобувачів освіти ЗП(ПТ)О області, найбільшу кількість балів (із 49 можливих) набрали:

№ з/п	ПІБ здобувача освіти	Заклад П(ПТ)О	Кількість балів	Місце	Педагог, який підготував учасника
1.	Гнучева Вікторія Олександрівна	Бердичівський професійний будівельний ліцей	45	I	Яценюк Галина Василівна

№ з/п	ПІБ здобувача освіти	Заклад П(ПТ)О	Кількість балів	Місце	Педагог, який підготував учасника
2.	Грибан Карина Сергіївна	Державний навчальний заклад «Житомирське вище професійне технологічне училище»	43	II	Першко Тамара Василівна
3.	Радько Анастасія Сергіївна	Державний навчальний заклад «Центр сфери обслуговування м. Житомира»	42	II	Петрусь Ірина Вікторівна
4.	Лапкевич Ірина Віталіївна	Державний навчальний заклад «Новоград-Волинське вище професійне училище»	39	III	Гудзь Леся Архипівна
5.	Січкара Марина Петрівна	Професійно-технічне училище № 4 м. Бердичева	38	III	Андріанова Людмила Василівна

Завдання обласного етапу XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика передбачали визначення рівня засвоєння учасниками питань теорії мови, що є базовими для формування навичок нормативного мовлення і мовленнєвої культури, а також уміння реалізувати здобуті знання на практиці. Конкурсантам було запропоновано виконати ряд завдань, зокрема на знання звуко-буквеного аналізу, правильного наголошування слів, вживання апострофа, подвоєння приголосних, особливостей написання частки НЕ та іменників у кличному відмінку, утворення ступенів порівняння прикметників, творення імен по батькові, узгодження числівників з іменниками, *правил вживання розділових знаків* тощо.

Тестові завдання були укладені відповідно до базової моделі Українського центру оцінювання якості знань та склалися з 27 питань: 24 – із запропонованими варіантами відповіді, з яких одна правильна, за кожен правильну відповідь учасникам нараховувався – 1(2) бали; 3 – на встановлення відповідності, за усі чотири правильні відповіді – 4 бали. Максимальна кількість балів, передбачена за тестові завдання – 38. Час виконання – 90 хв.

Запропоновані завдання дали змогу виявити не лише рівень сформованості предметних компетентностей здобувачів освіти, а й знання мовних тонкощів.

З більшістю тестових завдань конкурсанти справилися на належному рівні. Водночас труднощі у виконанні викликали завдання на знання орфографії, граматики та морфології, про що свідчить значна кількість неправильних відповідей:

Правильні
відповіді:

9. Правильно написано всі слова в рядку *

- цілістний, шістсот, студентський
- журналістці, агенство, студентський
- туристський, проїздний, хвастнути
- форпостний, швидкістний, капосний
- прихвосні, захисний, хворостняк

18. Прочитайте речення з пропущеними словами. **Мультфільм розповідає про те, як _____ какаду шукав собі друзів; місце подій - _____ Чилі.**
Правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

- кумедний, сонячна
- кумедна, сонячне
- кумедне, сонячний
- кумедний, сонячне
- кумедне, сонячна

5/17

22. НЕМАЄ орфографічної помилки у варіанті *

- Надмірне споживання чіпсів може призвести до ожиріння.
- Капучино - кавовий напій з молоком.
- Тiramісу - легкий десерт, який придумали в Італії.
- Чізкейк "Нью-Йорк" подають до чаю або кави.

7/17

26. Установіть відповідність між частиною мови й виділеним словом у реченні (цифра позначає наступне слово). *

Леся, (1)обійшовши (2)навколо стовбура, хапається тоненькими рученятами за сучок, підтягується (3)й за хвилину вже сидить на товстій, (4)укритій шорсткою корою гіллячці.

сполучник прислівник дієприслівник прийменник дієприкметник

(1) обійшовши	☐	☐	☐	☐	☐
(2) навколо	☐	☐	☐	☐	☐
(3) й	☐	☐	☐	☐	☐
(4) укритій	☐	☐	☐	☐	☐

2/17

За результатами виконання конкурсних завдань обласного етапу XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика серед здобувачів освіти ЗП(ПТ)О області, найбільшу кількість балів (із 38 можливих) набрали:

№ з/п	ПІБ здобувача освіти	Заклад П(ПТ)О	Кількість балів	Місце	Педагог, який підготував учасника
-------	----------------------	---------------	-----------------	-------	-----------------------------------

1.	Лоскутова Даша Анатоліївна	Центр професійно- технічної освіти м. Житомира	37	I	Юшкова Тетяна Іванівна
2.	Сух Ілона Сергіївна	Бердичівський професійний будівельний ліцей	34	II	Яценюк Галина Василівна
3.	Фіщук Дарина Миколаївна	Державний навчальний заклад «Новоград- Волинське вище професійне училище»	33	III	Бузинська Людмила Юріївна

Відповіді тестів з обох Конкурсів автоматично надсилалися журі після натискання кнопки «Надіслати». Тести можна було виконати лише один раз.

Результати аналізу виконання тестових завдань учасниками конкурсів дають підстави стверджувати, що викладачами української мови та літератури проводиться ґрунтовна робота з підвищення рівня мовної, мовленнєвої та ключових компетентностей здобувачів освіти.

Однак, враховуючи вищезазначені помилки, допущені при виконанні завдань конкурсантами, рекомендуємо викладачам-словесникам закладів професійної (професійно-технічної) освіти приділити особливу увагу:

- поглибленню знань орфографічних (правопис слів іншомовного походження, спрощення в групах приголосних), морфологічних (визначення частин мови, особливості кличного відмінка, правопис складних слів), синтаксичних (правила будови складних речень, визначення членів речення, логічні й граматичні помилки в реченні) та лексичних норм (уживання слів, не властивих літературній мові, плеоназм, тавтологія) тощо;
- усуненню прогалин у знаннях здобувачів освіти з недостатньо засвоєних *тем*;
- упровадженню інноваційних технологій, що зменшують навантаження і оптимізують процес удосконалення освіти;
- застосуванню норм і правил нової редакції Українського правопису 2019 року;
- здійсненню моніторингу стану мовленнєвої компетентності здобувачів освіти;
- формуванню внутрішньої потреби постійно вдосконалювати власну мовну культуру, не порушувати норм літературної мови;
- розширенню загальноосвітнього кругозору та збагаченню духовного світогляду здобувачів освіти;
- розширенню активного словникового запасу;
- формуванню стійкого інтересу до української літератури як вагомого духовного спадку народу;
- формуванню шанобливого ставлення до мови як духовного коду нації;
- вихованню національно свідомих громадян України;
- формування гуманістичного світогляду, національних і загальнолюдських цінностей.

Директор НМК ПТО

Валентина ВАСИЛЬЧУК

Підготувала: Антоніна ГОЛУБЕНКО, методист НМК ПТО у Житомирській області